

Norrköpings kommun
norrkoping.kommun@norrkoping.se

Rektorn vid Tamburinens skola
helena.hoglund@edu.norrkoping.se

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn i Tamburinens skola
i Norrköpings kommun

Tillsyn i Tamburinens skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Norrköpings kommun under 2012 till 2013

Tamburinens skola besöktes av Skolinspektionen den 20 och den 21 mars 2013.

Fakta om skolan

Tamburinens skola är en skolenhet som ligger i området Klockaretorpet i sydvästra delen av Norrköping. Skolenheten bedriver verksamhet i förskoleklass, grundskola årskurserna 1 till 6 och fritidshem. På skolan går 226 elever och i fritidshemsverksamheten är 95 elever inskrivna som är uppdelade på två avdelningar. Grundskolan är organiserad i team där en årskurs ingår i varje team. Skolenheten är även organiserad i arbetslag där förskoleklass och årskurserna 1 till 3 utgör ett arbetslag och årskurserna 4 till 6 ett och fritidshemmet ett arbetslag med en arbetslagsledare i varje arbetslag. Arbetslagsledarna ingår tillsammans med rektorn och två lärare i skolans ledningsgrupp. All personal på skolenheten träffas för planering en gång i månaden. I angränsande lokaler till Tamburinens skola finns även Tamburinens grundsärskola ledd av en annan rektor och som redovisas i eget beslut.

Skolinspektionen har tagit del av skolans egna sammanställningar över resultaten i alla ämnen för årskurs 5 och 6 och i svenska och matematik för årskurs 3 åren 2008 till 2012. Skolans resultat varierar under åren för årskurserna 3, 5 och 6. Av resultaten för årskurs 3 år 2012 framgår att andelen elever som når kunskapskraven i matematik är 77 procent, svenska som andraspråk 38 procent och svenska där 61 procent av eleverna når kunskapskraven. I årskurs 6 år 2012 når alla elever kunskapskraven i bild, hem- och konsumentkunskap och slöjd. Av övriga ämnen är det framför allt matematik där 55 procent av eleverna når kunskapskraven, engelska 67 procent och svenska som andraspråk 64 procent som resultaten är lägst för Tamburinens skola i årskurs 6 år 2012. Ämnet musik saknas i skolans resultatsammanställning för årskurs 6 år 2012.

Helhetsbedömning

Tamburinens skola ger inte alla elever möjlighet att nå de kunskapskrav som ska uppnås. Det är särskilt allvarligt att andelen elever som når kunskapskraven i svenska som andraspråk årskurs 3 är 38 procent och att endast 55 procent av eleverna i årskurs 6 når kunskapskraven i matematik år 2012. Skolan uppvisar även låga resultat i svenska för årskurs 3 samt engelska och svenska som andraspråk för årskurs 6 år 2012.

Av tillsynen framkommer att det finns ett flertal områden där skolan inte arbetar i enlighet med vad författningarna kräver vilket påverkar resultat och måluppfyllelse negativt. En grundläggande faktor som i sin tur påverkar hur väl andra delar fungerar inom en skola är hur rektorn och lärarna kommunicerar och problematiserar elevernas resultat i samverkan med elever och vårdnadshavare som exempelvis i de skriftliga individuella utvecklingsplanerna. På Tamburinens skola finns brister inom detta område vilket tydligt avspeglar sig i resultatet av tillsynen.

En tillgänglig dokumentation av skolenhetens kvalitetsarbete utgör en viktig bas för hur lärare och rektor kan utveckla och förbättra skolans resultat. Skolan har ett i många avseenden systematiskt kvalitetsarbete som till vissa delar är dokumenterat. Dokumentationen av kvalitetsarbetet behöver dock förbättras så att den ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom skolenheten.

På fritidshemmet erbjuds eleverna en verksamhet som utgår från elevernas önskemål och intressen inom ramen för läroplanen.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Norrköpings kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 1 november 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och en god miljö

Bedömning

Norrköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet, studiero och en god miljö.

- Säkerställa att skolenheten vidtar tillräckliga åtgärder så att alla elever tillförsäkras en trygg skolmiljö.
- Säkerställa att planen mot kränkande behandling synliggör skolans olika verksamheter och anger vilka åtgärder som ska vidtas utifrån de specifika förhållandena som råder i de olika skolformerna och i fritidshemmet.

Motivering

Åtgärder för trygghet och studiero

Huvudmannen har en långtgående skyldighet att säkerställa att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:10) om arbetet mot diskriminering och kränkande behandling framgår att huvudmannen bör se till att det finns en tydlig ansvarsfördelning för utredning av kränkande behandling och att det finns tydliga rutiner för denna. Utredningen bör allsidigt belysa vad som inträffat och innehålla en analys av orsakerna till det inträffade samt bör omfatta både den eller de som kan ha utfört kränkningen och den som har blivit utsatt. Utredningen bör leda till att verksamheten får tillräckligt med information och kunskap om situationen för att kunna bedöma vilka åtgärder som måste vidtas för att få trakasserier eller den kränkande behandlingen att upphöra. Utredningen bör dokumenteras och verksamheten bör utveckla ändamålsenliga former och rutiner för detta. Det bör finnas rutiner för hur informationen till berörda barn, elever och vårdnadshavare ska ske då någon i verksamheten får kännedom om att ett barn eller en elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. I varje enskilt fall bör det bedömas om en anmälan ska göras till andra myndigheter.

I samtal med lärare och rektor framkommer att skolan och fritidshemmet på flera olika sätt organiserar och genomför förebyggande aktiviteter i syfte att förhindra kränkningar. Exempelvis har skolan faddergrupper som genomför värdegrundssamtal vid regelbundet återkommande träffar i tvärgrupper från förskoleklass till årskurs 6 i syfte att skapa trygghet. För skola och fritidshem finns en trygghetsgrupp som leds av kurator med personal från skolenhetens olika verksamheter. Trygghetsgruppen genomför samtal med elever i samband med händelser relaterade till kränkningar.

Tillsynen visar dock att Tamburinens skola och fritidshem inte upplevs som en trygg skola för alla elever. Av elevintervjuer framkommer att det finns elever som blir kränkta och att personalen på skolan inte alla gånger får kännedom om detta. Eleverna anger att personalen i de flesta fall ingriper och reder ut vad som har hänt i samband med en kränkning, men att det också finns situationer där personalen inte ingriper vid en kränkning. Av intervju med rektorn framkommer att det finns situationer där det kan vara svårt för andra elever att få en överblick av vad skolan genomför för insatser i samband med att en elev kränks eftersom de kan ske vid olika tillfällen och platser. Av skolenhetens egen utvärdering framkommer att personal och elever anser att trivsel, trygghet och arbetsro är områden som behöver utvecklas och att det finns elever som känner sig otrygga i skolan. Även Skolinspektionens enkäter riktade till elever, personal och vårdnadshavare visar att studiero och trygghet är områden som det finns en oro kring. På påståendet "De vuxna på skolan reagerar om de får reda på att någon varit elak mot en elev" svarar 20 procent av eleverna i Skolinspektionens enkät att det stämmer ganska dåligt eller inte alls. På påståendet "Det finns elever som mitt barn är rädd för" svarar 30 procent av 52 svarande vårdnadshavare, det stämmer ganska bra eller helt och hållet. Trots att skolan på flera sätt tar reda på hur elever upplever sin skolsituation och att skolan har en beredskap att agera i frågor om trygghet och studiero så finns det elever på skolan som upplever att de inte är trygga. Detta medför att skolan ytterligare behöver analysera sitt värdegrundsarbete och utveckla åtgärder som förebygger och förhindrar kränkande behandling.

Skolinspektionen bedömer att Tamburinens skola inte arbetar tillräckligt med att förebygga och förhindra kränkande behandling för att tillförsäkra alla elever en trygg skolmiljö.

Plan mot kränkande behandling

Huvudmannen ska enligt skollagen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. En del i detta arbete är att huvudmannen varje år ska se till att det för varje särskild verksamhet upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.

I Tamburinens skola finns en plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav vad det gäller verksamheten inom förskoleklassen och grundskolan. Fritidshemsverksamheten synliggörs inte i skolans plan. Det framgår exempelvis inte av planen vilka behov fritidshemsverksamheten har utifrån en kartläggning av verksamheten.

Enligt Skolinspektionen kan denna plan vara fristående eller utgöra en del av den plan som förskoleklass och grundskola har. Om planen är gemensam måste varje särskild verksamhet synliggöras i planen.

Skolinspektionen konstaterar att fritidshemmet saknar en plan mot kränkande behandling.

Författning

5 kap. 3 § skollagen

6 kap. 6, 7 och 8 §§ skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Norrköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Säkerställa att skriftliga individuella utvecklingsplaner innehåller omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i varje ämne eleven får undervisning i.
- Säkerställa att skriftliga individuella utvecklingsplaner sammanfattar konkret vilka insatser som behövs för att eleverna ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Skriftliga individuella utvecklingsplaner utgör en del i skolans fortlöpande arbete med att informera elever och vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling. Av skollagen framgår att läraren vid utvecklingssamtalet, i en skriftlig individuell utvecklingsplan, ska ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Utvecklingsplanen ska också sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:16) om utvecklingssamtalet och den skriftliga individuella utvecklingsplanen, framgår att skriftliga individuella utvecklingsplaner konkret bör beskriva vilka insatser som skolan ska göra, och vad eleven och vårdnadshavaren kan göra, för att eleven ska ha framgång i skolarbetet. Omdömena ska innehålla en beskrivning av elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i alla de ämnen som eleven får undervisning i den aktuella termen. Omdömena har en formativ funktion, vilket innebär att de ska stödja elevens fortsatta lärande och lyfta fram elevens utvecklingsmöjligheter. Vid ämnesövergripande undervisning ska eleven få omdömen i varje enskilt ämne utifrån kunskapskraven. Undantag från detta är undervisningen i årskurserna 1–3 i grundskolan där det finns kunskapskrav för naturorienterande respektive samhällsorienterande ämnen.

Tillsynen visar att lärarna genomför utvecklingssamtal varje termin och i samband med dessa utarbetas skriftliga individuella utvecklingsplaner för eleverna. Kvaliteten varie-

rar i de omdömen som lärarna skriver. Det framgår inte alltid konkret och tydligt vilka insatser som skolan behöver vidta för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Istället beskrivs i princip alla insatser utifrån vad eleven måste göra. Eleverna får heller inte omdömen i varje enskilt ämne. Omdömen ges sammantaget för naturorienterande ämnen i årskurs 6.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolan inte informerar eleven och dennes vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling i enlighet med författningarnas krav.

Författning

3 kap. 14 och 17 §§ skollagen

10 kap. 12 och 13 §§ skollagen

Lgr 11 2.7 Övergripande mål och riktlinjer, Bedömning och betyg

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Norrköpings kommun en anmärkning.

Särskilt stöd

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Av åtgärdsprogrammen framgår inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammet har en central roll i skolans arbete med särskilt stöd genom att vara en hjälp för personalen när det gäller planering och utveckling av den pedagogiska verksamheten kring den enskilde eleven. Det är samtidigt en skriftlig bekräftelse på de stödåtgärder som ska vidtas och bidrar till att ge en överblick.

På Tamburins skola utarbetas åtgärdsprogram för elever som ges särskilt stöd. Skolinspektionen har tagit del av åtgärdsprogram som utarbetats på skolan under 2012 och 2013. Av besluten framgår inte hur åtgärdsprogrammen ska följas upp och utvärderas. Detta måste tydligt framgå av ett åtgärdsprogram, redan då beslutet om åtgärdsprogram fattas. Det framgår dock av intervjuer och dokumentation att åtgärderna följs upp och utvärderas.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att åtgärdsprogram inte utformas enligt författningarnas krav, då det inte framgår hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Tamburins skola bedriver som helhet ett gott arbete med att ge eleverna särskilt stöd, vilket dokumenteras i åtgärdsprogrammen. Därför bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och tilldelar huvudmannen en anmärkning. Rektorn förutsätts åtgärda bristen och någon redogörelse behöver inte lämnas till Skolinspektionen.

Författning

3 kap. 9 skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Det systematiska kvalitetsarbetet är inte dokumenterat på skolenhetsnivå.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektor för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete, dvs. planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) med kommentarer, om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår bland annat att rektorn bör se till att dokumentationen av skolans kvalitetsarbete är tillräcklig för att ligga till grund för analyser och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingssatser. Vidare bör rektorn skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet. Av dessa allmänna råd framgår också att det är angeläget att rektorn ser till att den dokumentation som personalen gör i olika delar av kvalitetsarbetet systematiseras och sammanställs så att den går att analysera. Personal, elever och vårdnadshavare behöver en samlad bild av verksamhetens resultat, måluppfyllelse och kvalitetsarbete för att ha möjlighet att vara delaktiga, göra val och påverka utbildningens utveckling.

Tamburinens skola har ett i huvudsak systematiskt kvalitetsarbete för både skola och fritidshem som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. På skolenheten finns en dokumentation av kvalitetsarbetet som utgår från 11 kvalitetsområden. Fritidshemsverksamheten utgår från egna lokala kvalitetsområden då den övergripande modellen för kvalitetsarbete i Norrköpings kommun inte är anpassad efter fritidshemsverksamheten. Kvalitetsarbetet är dock inte dokumenterat på skolenheten så att en samlad bild av utbildningens kvalitet synliggörs. Av den dokumentation som Skolinspektionen har tagit del av framgår exempelvis en analys och vad skolan planerar att genomföra för åtgärder med utgångspunkt från betygsresultaten för årskurs 6 hösten 2012. För övriga årskurser i grundskolan saknas dock en dokumentation av analys och planerade åtgärder med utgångspunkt från skolans resultat.

Skolinspektionens bedömning är att skolenhetens kvalitetsarbete inte är dokumenterat i enlighet med författningarnas krav. Tamburinens skola bedriver som helhet ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen på skolan. Därför bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och tilldelar huvudmannen en anmärkning. Rektor förutsätts åtgärda bristen och någon redogörelse behöver inte lämnas till Skolinspektionen.

Föfattning

4 kap. 6 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Rut Hård af Segerstad och Sofia Lindstrand samt undervisningsråd Johan Nilsson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Jon Torkelstam
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).